

ЗАШТИТА ДРУШТВЕНИХ ИНТЕРЕСА

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН, на сједници одржана 23. октобар 1984. године, разматрала је задатке и обавезе који прозилазе из Закључака XIII сједнице ЦК СКЈ и Дугорочног програма економске стабилизације на плану заштите друштвене имовине и друштвених интереса. Констатовано је да су у досадашњем раду на подручју наше општине постали одређени усјеси, што је допринојело бржем откривању разних притисака на друштвену имовину и омогућило предузимање одговарајућих мјера ради њене заштите.

Очијено је да предузете мјере и постапајуће успјехе треба сматрати као прве кораке ка ефикаснијем дјеловању на субзијању свих видова деформација, које су се јављале у области друштвене самозаштите, као и да је неопходно стално улагати нове напоре свих друштвених субјеката, радних људи

и грађана да својим дјеловањем у Социјалистичком савезу, као најширем фронту социјалистичких снага, не прекидно доприносе субзијању свих видова деформација.

Полазећи од предњих опредељења Општинске конференције ССРН је донојена смједећа закључка:

— Организације и органи Социјалистичког савеза, од подружница до Општинске конференције, биће иницијатори и пружаје помоћ организацијама Скупштине општине, радним и самоуправним организацијама у удруженом раду, у циљу доследјања остваривања и поштовања заједничких одредби и прописа, потпуне заштите друштвених имовине и друштвених интереса.

Организоване социјалистичке снаге, на челу са Савезом комуниста, предузимају мјере у циљу идејно-политичке диференцијације у борби против појединца или пру-

гајања да на било који начин покушали да угрозе друштвени интерес.

— Друштвено-политичке организације и органи Савеза, од подружница до Општинске конференције, биће иницијатори и пружаје помоћ организацијама Скупштине општине, радним и самоуправним организацијама у удруженом раду, у циљу доследјања остваривања заједничких одредби и прописа, потпуне заштите друштвених имовине и друштвених интереса.

— Треба захтијевати од Извршног одбора и органа Скупштине општине да се много брже и интензивније заједниче послови на усвајању урбанистичких планова за подручје читаве општине.

Превентивним дјеловањем надлежних органа онемогућити дивљу градњу и узурпацију друштвеног земљишта, које, као и сву друштвену и колонистичку имовину, треба евидентирати. С обзиром на значај обављања свих ових задатака, неопходно је извршити ороочавање њиховог извршења.

— Преко подружница, мјесних конференција ССРН, друштвених организација и удружења грађана пружити одговорајући помоћ организацијама друштвени контроле, како би се спријечили бесправан рад и обављање дјелатности без одобрења, омогућити

— Савез удружења бораца народно-ослободилачког рата ће, као и у свим акцијама које воде прогресу, солидарности и обезбеђивању бољих услова за живот и рад радних људи и грађана у нашој општини, дати свој пуни допринос. Ово се очекује у свим срединама, јер су борци свуда пристни, а њихов углед и помоћ су од непроцењивог значаја.

— Мјесне конференције ССРН савезне су да у заједницама са скупштинама мјесних заједница, преко подручја ССРН, организују зборске грађана и допринесу обезбеђивању становника за време изјашњавања радних људи и грађана о заједничким интересима за мјесну и друштвено-политичку заједницу.

— Препоручено је да сви субјекти утврде своје задатке и програмом активности орооче њихово извршавање.

Договорено је да се до 15. јануара 1985. године, преко Општинског вијећа синдиката и мјесних конференција ССРН, прибаве мишљења радних људи и грађана о увођењу мјесног самодржава, чemu ће, разумије се, претходити одржавање зборова у подружницама ССРН и основним организацијама синдиката. Након тога, у другој половини јануара сумираће се све активности и опредељења радних људи и грађана у мјесним заједницама Будва II, Бечићи, Свети Стеван и Петровац.

ћили радикални заокрети у области пореске политike, спријечило олако богоћење појединца на рачун и штету друштва и неоправдане социјалне разлике.

— Организације и органи Социјалистичког савеза помагају организацијама синдиката да се у свим радним, самоуправним организацијама и заједницама уздите на јеши ниво рад органа самоуправне радничке контроле, као и служби интерне контроле. У свим радним срезима треба обезбедити заштиту друштвених интереса, а онемогућити незаконито сполагање друштвеним средствима и разне облике бирократске самовоље.

— На подручју мјесних заједница и код организација удруженог рада треба у складу са Законом нормативно средисти питања друштвене самозаштите, а преко подручја и облика дјеловања ССРН редовно информисати радне људе и грађане о њиховим правима, дужностима и обавезама.

— Предлаже се да Извршни одбор Скупштине општи-

не размотрит проблеме настале у току протекле туристичке сезоне код једног броја грађана, који су без одобрења издавали лежаје гостима, како би се наплатиле друштвене обавезе. У противном ће се грађани који су плаћали друштвене обавезе изјави у члановима положају, због чега ће се пуком правом испољавати негодовање.

— Посебну улогу у пружању помоћи током туристичке сезоне имају у свим мјесним заједницама подружнице ССРН и туристичка друштва која треба да је пружају инспекцијским и пореским органима, доприносећи на тај начин поштовању поиздавних законских прописа.

— Општинска конференција ССРН предлаже Скупштини општине да приступи пре дузимању одговорајућих мјера у правду обезбеђивања кадрова за обављање свих инспекцијских послова. Прије почетка наредне туристичке сезоне треба заштитити стављајући извршилаца за све видове инспекцијских служби у Скупштини општине, јер постојеће стављајући обезбеђују гаранцију за успјешан и квалитетан рад.

— Средства јавног информисања треба свим радним људима и грађанима да омогуће увид у све области друштвене заштите, па, у том циљу, све организације и органи ССРН, на свим нивоима организовања, треба да са њима успоставе што потпунију сарадњу.

— Координациони одбор за општенонародну одбрану и дру-

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

СТАРИ ГРАД

У објављеном дневном реду сједнице сва три вијећа Скупштине општине, одржане 26. децембра, истицала су се два питања: пословање привреде за девет мјесеци у про теклој години и проблеми обнове Старог града, што се пред све друштвено-политичке и привредне субјекте поставља као прворазредна обавеза. За обнову овог једнинственог споменика културе, као и пет манастирских комплекса, како је на сједници договорено, у наредних дванаест мјесеци усмирије се преко 997 милиона динара. Добар дио овог износа намерије се за кредите властите скупштине, а у старој Будви који су до сада дисциплинирано чекали да дођу наред.

Усвојене су одлуке којима се регулише начин и поступак обнове старије Будве. Опредељење је да се обнови објеката приступи организовано. На то, између осталих, обавезују захтјеви о урбанистичко-архитектонским, ликовно-естетским и, уопште, амбијенталним вриједностима овог драгуља на обали Јадрана.

Важно је истaćи да све те и друге захтјеве у вези вранића се регулише начин и поступак обнове старије Будве. Опредељење је да се обнови објеката приступи организовано. На то, између осталих, обавезују захтјеви о урбанистичко-архитектонским, ликовно-естетским и, уопште, амбијенталним вриједностима овог драгуља на обали Јадрана.

Анализа о деветомјесечном пословању туристичке привреде показала је да самозавољству нема мјеста. Хотелски капацитети, на примјер, 1984. године коришћени су свега 132, а 1978. 168 дана. Постигнути резултати не гарантшу многим основним организацијама удруженог рада да су пословни години завршили позитивно. Поред губиташа — трговинске организације „Јадран“ и Комунално-стамбене организације „Лужни Јадран“ — на „листи чекања“ су „Авала“ и „Палас“. Ријеч је, управо, о организацијама од којих се очекивало да доприносе су оживљавању туристичког пословања као основи живљења.

Д. Н.

МЛАДЕЖИ СВЕ ТАЊИ

Обезбеђивање довољних количина питке воде у Светом Стефану и Будви у току наредне туристичке сезоне остаје као својеврсна обавеза. Јер, какве све неприлике и проблеме може „метрополи црногорског туризма“ да донесе нередовно и неовољно снабдијевање током водом не треба посебно коментарисати.

Шта с тим у вези треба радити? Одговор је да на посљедњој сједници Скупштине општине у прошлoj години. Да воде буде довољно, речено је, неопходни су додатни радови на каптажи у Подгорском врелима. За ту „операцију“ потребно је шездесетак милиона динара.

628

Н. Д.

ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА „МОНТЕНЕГРОТУРИСТА“

ГОДИНА РЕКОРДНИХ РЕЗУЛТАТА

Година која је остала за нама памтиће се у „Монтенегротуристу“ по рекордима. У њој је у објектима овог колективи, који своје хотеле, мотеле, аутокампове и собе има у једанаест општини Црне Горе, остварено 3.135.000 ноћења, што је двоструко више него оне 1979. године коју ћемо памтити по земљотресу од чијих се по слеђица још нисмо опоравили. У 1984. години, коју тек што смо испратили, „Монтенегротурист“ је остварио укупан приход од око 10 милијарди динара, што је такове рекорд.

За деценију пословања имамо се чиме похвалити, биљежимо ријечи др Ратка Вукчевића, генералног директора „Монтенегротуриста“. У односу на 1974. годину, лани смо остварили девизни прилив већи, чак, 15 пута, док је укупан приход за деценију порастао за 18 одсто. Укупан број запослених порастао је за 1,5 пута, док су лични доходи повећани за осам пута. Данас смо највећи угоститељско-туристички колектив у нашој земљи који располаже са 15.186 кревета у хотелима високих категорија, број сједишта у ресторанима попео се на 60.000, распољажемо са преко 20.000 кампајединица, док у соба ма домаће радиности закупљујемо преко 22.000 кревета.

Пред овим колективом, с обзиром да туризам за Црну Гору има велики значај, стоје и велике обавезе у даљем раду. „Монтенегротурист“ у укупном туристичком девизном ефекту Црне Горе учествује са 70 одсто и тиме доприноси разређавању платног дефиција у обрачуну с иностранством. Туризам има посебан квалитет што представља веома стабилну грану привреде, па се очекују иош рекорди.

С. Грегорић

Двадесет и шест самосталних угоститеља из наше општине је, још крајем септембра прошле године, поднијеле

ло тужбу Уставном суду Југославије ради оцењивања уставности и законитости одредбе члана 150 Закона о

моћи. Средства за изградњу и опрему у износу од 45 милиона динара обезбиђењена су из Фонда за обнову пострадалог подручја, Црвеног крста Швајцарске и Дома здравља у Будви.

Радове на овом објекту изводила је Радна организација „Радник“ из Добоја.

ЗАБИЉЕЖЕНО У ПЕТРОВЦУ

ГОСТИМА И ЈОШ ПОНЕЧЕМ

Најзад је и овде забиљежено у Петровцу. Послје сунчаних јесењи, какву, рекоше, не памте ни они у поодмаклим годинама, смијег се забиљешио и на Башцу. Доље на самој обали, киша, ношена вјетром, зауставља дах, тјера пролазнике да се што прије уклоне са улице, да уђу у неку од зграда изнад којих се пуши димњак. Димњака је, изаче, све више — за грабом, дубом и другим растињем, погодним за шпорете, права је трка. Струја поскупила много, у овој години ће још и више, па су се многи одлучили да купе шпорете који дрво троше. Јефтиније је, кажу, гријање, а може се фини и кувати на њима.

У Петровцу смо, у зимском предвечеју. Дочекује нас бања та ледена киша, димњаци који пуште на све стране и тишина. Глума Петровачка. На улици ни живе душе.

Крећемо у хотел „4 јули“ јер, рекоше, да је од друштвених објеката за одмор од једини отворен. Спорно је са мада то да ли је он хотел, одмаралиште или љећилиште. Међутим, рекоше нам да ништа није спорно, он је све то. И да је важније да питајмо госте како се осјејају, како им је у „4. јули“, него да одгонетамо шта би могао бити по својој намјери. Попузвали смо, јер нам се училило да је савјет био на мјесту.

Побјегао сам од београдског смога и хладноће да бих овде боље дисао и одмарao се у тишини — каже нам Димитрије Писковић, генерал-потпуковник у пензији, херој нашег ослободилачког рата. — Први пут сам у Петровцу и одушевљен сам: овде је и киша драгачија него на сјеверном Јадрану. Бистрија је и љепше се дише кад пада. Што се хотела тиче и његовог особља, ја бих могао рећи само ријечи хвале. Окружен сам пажњом, а тако ће и други који овде бораве. Овде ћу провести двадесетак дана, у што су урачунати и новогодишњи празници. Због ја, овде је лијепо.

Вукалица-Бедо Милутиновић, револуционар и књижевник, чест је гост Петровца.

— На срцу су му овај градић и његови људи. И он је „одјео“ у „4. јули“ где је провео и новогодишњу ноћ. Добро је, рече, овде, тишине је напретек, а то је за медијирање и писање потребно. Ту су и сусрети с познаницима, и брига домаћина, коју посебно истиче, да би се угодило госту.

НЕЋЕ БИТИ ОПОРЕЗОВАНА ПОЛОВИНА КРЕВЕТА У ДОМАЋОЈ РАДИНОСТИ

У току прошлогодишње туристичке сезоне на најш ривијери остварено је за девет мјесец 1.026.000 ноћења страних туриста, што је за 38% више него лани. Посјета домаћих туриста опала је за 33 одсто — они су остварили свега 1.493.000 ноћења.

Скупштина општине је почетком 1984. године забранила организовање кухиња и ресторана по приватним кућама за потребе одмаралишта радних организација из наше земље. Поред тога, домаћинства која нису добила употребну дозволу за „дивље“ изграђене куће нису добила одобрење за изнајмљивање својих соба туристима. Због тога је категоризација соба утврђена за свега 9200 кревета, док их је у току сезоне у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу издвано између 16 и 17 хиљада. Тако се додгодило да они који су дивље саградили куће и дивље их издавали преко цијелог јетра неће платити друштву обавезни порез, што значи да неће бити убрана половина могућих прихода.

С. П.

рен за новембарске празнике, када се у њему одржава научни симпозијум о Црвеној комуни.

Сезона која је остала за нама била је заиста добра — са дosta гостију, па и пара. Сада правимо напоре да начинимо што боље уговоре за наредно лето, да обезбиједимо што више посјетилаца за прољеће и јесен. За само је то, надамо се, неће бити проблем како попунити хотеле. Рано је говорити о томе, али чини се да ће идућа сезона бити берићетна, чак и боља од one у години која је остало за нама — каже Златко Вукелић, шеф продаје „Паласа“.

Живо је и у Основајо школи „Мирко Срзентић“. Љаци су још на окупу, за неколико дана и они ће на зимски одмор. Рекоше нам да су задовољни успјехом ученика „у целини“. Има дosta одликаша, то је и традиција ове школе, али и оних који „храмају“ и којима ће зимске ферије добро доћи да обнове знање.

Петровац је заокружио из градњу, бар што се виталних објеката тиче. Туристички капацитети су обновљени, изграђени су и нови — зграда поште и здравствена станица која ће радити у оквиру Дома здравља у Будви. Спља, то је изузетно лијеп објекат, изнутра, кажу, лијеп и функционалан.

Градитељи нису рекли због Петроваца. Има још дosta послса да се уреде објекти поред мора. То је она некада главна Петровачка улица уз коју су начиначане старе камене куће које је земљотрес тако уздрмало да им је потребна „поећа доза лијека“. На жалост са „терапијом“ никако да се почне. Ето, није санирана ни зграда на којој се завијорила застава прве комунистичке општине на Јадраzu. Било је обећања, али недавно је научне раднике и друге госте, који су у овом градићу одржали научни симпозијум баш о тој црвеној општини, дочекала полуспорушена зграда. Тужно је то било и ружно.

Саво ГРЕГОВИЋ

УГОСТИТЕЉИ ЧЕКАЈУ ОДЛУКУ УСТАВНОГ СУДА ЦРНЕ ГОРЕ

измјенама и допуњама Закона о порезима грађана СР Црне Горе.

Порез приватних угоститеља у нашој општини за 1982. годину разрезан је на основу упоређивања с угоститељским објектима у оквиру организација удруженог рада, а, према Закону, пословље књиге приватних угоститеља служе као једини основ за утврђивање промета и дохотка!

Како нас је обавијестио Светозар Марковић, директор Управе прихода, Уставни суд Југославије је предмет будванских угоститеља вратио на разматрање Уставном суду СР Црне Горе, па се тако и даље отеже с наплатом пореза угоститеља.

Из Титограда је од другостепеног органа Управи прихода стигла вијест да је она исправљена, у духу црногорског Закона, разрезала порез за 1982. годину.

О ЗИМИ, ГОСТИМА И ЈОШ ПОНЕЧЕМ

богији него у објектима друштвених сектора. Стога су ови објекти и препуни. А кад је промет добар, може се платити и порез. Добро је кажу, и њима и општини.

У главном петровачком туристичком колективу „Палас“ живо је само у управи. Хотели су под кључем, Чак и „Палас“, који је био отво-

„ПОГРАД“ ПОТКОПАО МЛИН У РЕЖЕВИЋИМА

Радна организација „По град“ из Сплита, десетак километара од Будве, са ушћа ријеке Режевића у море, узела је веће коли чине камена, и поткопала стијене које су штитиле од морских таласа млин саграђен 1850. године.

Игуман манастира Мардарије Шишовић нам је рекао да сада морски таласи директно ударају у зидове млина и ускоро ће га, када почне да дува југо, поруши.

Кад је већ о приватницима ријеч „Петровцу ради не колико кафана и кафића који су власништво поједи наца. Лијепо су и укусно уређене, избор јела и пика је

ДА С

Прво и најважније: САНАЦИЈА И ОБНОВА ГРАДСКЕ

С ПУНО ЕЛАНА И ДАНОНОЋНО

РАДОВИ НА ИЗГРАДЊИ ИНФРАСТРУКТУРЕ изводе се даноноћно. Овај необичан сложен задатак, како у Радној организацији „Стари град“ истичу, неимари и стручњаци „Интеграла“ из Суботице и „Новоградње“ из Будве обављају стручно, квалитетно и с пуно елана. Као се очекује, тај посао биће завршен до краја марта ове године и тада ће моћи да се приступи обнови стамбених објеката, што представља најтекси и најсложенији дио задатка, на враћању у живот овог јединственог урбаног језгра.

БРУЈАЊЕ КОБУШИЛИЦА иничких оруђа свакијају тишину и зими обавија Будко се ради на обградског урбаног јем је тлу настало је двије хиљаде тина година. У апљотресу 1979. Столико страдао дужитељи морали сте и тек се поћају у њега. Трећи на обнови и с

ПРВИ ВАЖАЈУ који је већ засте санација и обрадске луке. Изградња акваторијума лутма 350 везова за осамдесет везова. Поред нове расvјељене су инсталације за горивну струју, па су столови за развој је ризма и тиме је виши корак у развија ма као основне вреде наше општи

ШТО ПРИЈЕ ВРАТИ ЖИВОТ БУДВИ

ПРЕСОРА, других тех одневно разја,ично, у — увели нови старог везгра на чи насеље при шест сто илском зем при град је су његови а га напу динци вра утно се ра чацији град

ЛУКЕ

ПОСАО
зрешен је-
лова Град
ом новог
и сада и-
чамце и
за јахте.
е, постав-
је и прик-
воду и
орени ус-
тинг ту-
чињен но-
ју туриз-
ране при-
не.

ских зидина и изградњи инфраструктуре. Неимари „Геосонде“ из Београда, „Интеграла“ из Суботице и „Новоград ње“ из Будве улажу велике напоре да „Љепотици југа“ што прије врате некадашњи сјај, управо да она буде љепша и неупоредиво безбеднија.

Концептом плана обнове и ревитализације Старог града прихваћено је и договорено, као прво, да она треба да буде настањена, да опет буде живи град. Планом обнове није предвиђено само просто враћање функција и намјена које је Будва имала прије земљотреса, већ далеко шире и разноврсније обогаћивање њених садржаја, чиме би се обезбиједила економска и културна валоризација града и његове шире околине.

Обнова овог јединственог споменика културе — у целости дјела народног неимара — чије културно-историјске и

СВАКИ КАМЕН СЕ ДЕПОНОЈУЕ И ЧУВА ДА БУДЕ УГРАЂЕН

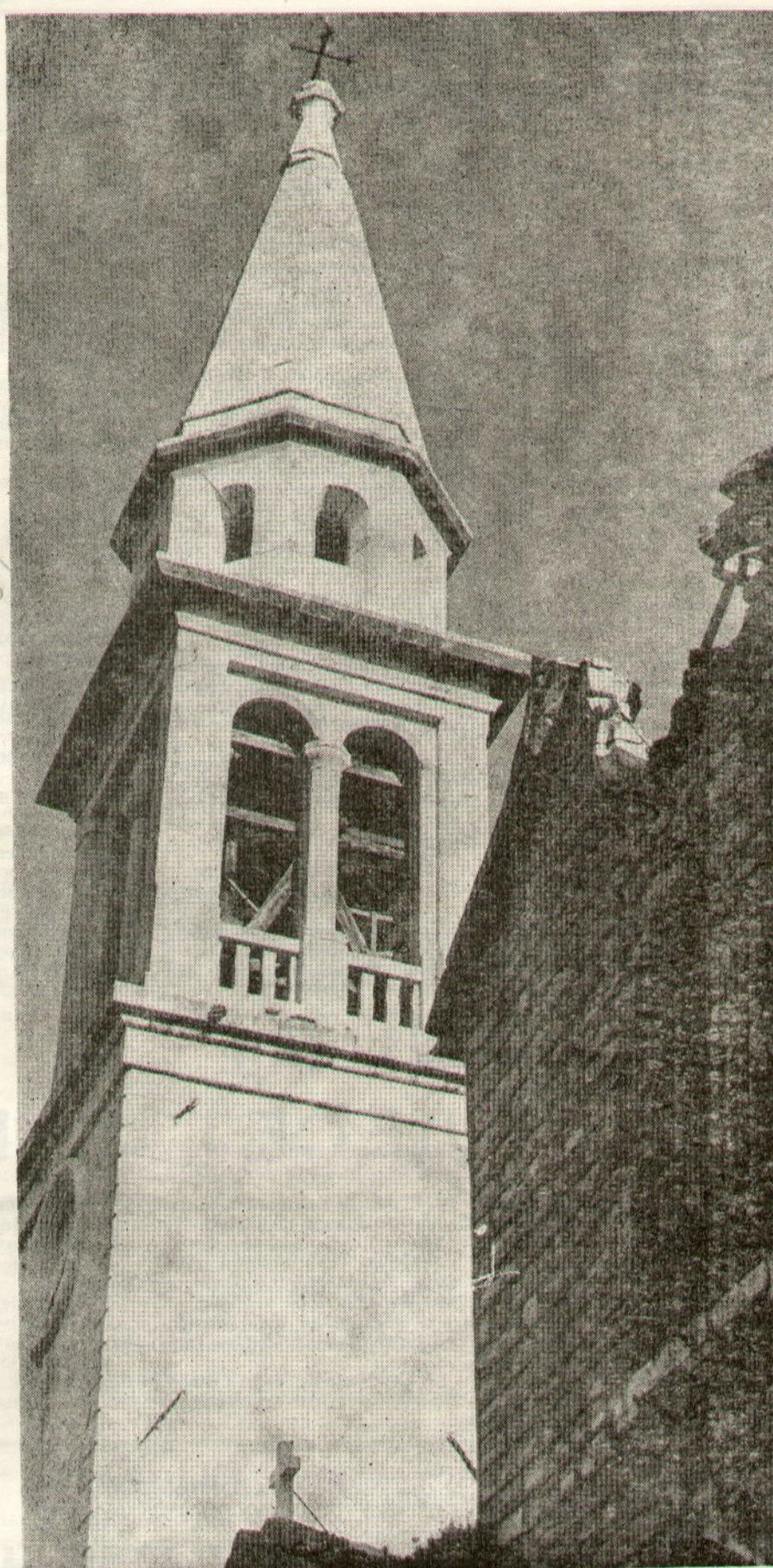
СВАКИ КАМЕН ИЗ ПОРУШЕНИХ ЗГРАДА и градских улица депонује се и чува да би се користио при обнови кућа, тргова и тијесних уличица које вијугају староградским просторима и које урбаној цјелини дају посебан шарм. Уградњивањем овог камења у фасаде зграда постићи ће се да се граду врати неопходна питореска драж и љепота коју је он имао прије 15. априла 1979. године.

* * *

У току је изградња 410 дужних метара армирано-бетонских касета. Оне ће бити проходне за поправке разних инсталација које ће се у њих поставити: канализације, водовода, електричне мреже и телефонских инсталација. Необично је значајно што се упоредо с овим ојачавају темељи зграда, што ће скратити поступак око њихове обнове.

* * *

Градским бедемима, окренутим према хотелима „Авала“ и „Могрен“, већ је враћен првобитни изглед, а санирани су и бедеми који „гледају“ према острву Свети Никола и на градску луку. Грађевинарима „Геосонде“ из Београда одаје се пуно признање за успјешно обављање радова у овом необично сложеном и деликатном послу.

РЕСТАУРАЦИЈА ЧЕТИРИ ЦРКВЕ СТАЈАЋЕ 90 МИЛИОНА ДИНАРА

САНОВИ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ унутар градских зидина посветиће се, такође, велика пажња. Све што је пронађено приликом обимних археолошких истраживања љубоморно се чува, јер, вјерује се, допринијеће да се још више дозна о далекој прошlostи Будве, на чијем је тлу, бар како је то сада познато, започет живот прије скоро двадесет шест столећа.

* * *

ЧЕТИРИ ЦРКВЕ (св. Ивана Крститеља, св. Тројице, св. Саве и св. Марије ин Пунта) и два звоника представљају, исто тако, веома сложен задатак. Санација и рестаурација ових објеката, укупне површине 878 квадратних метара, стајаће двадесет милиона динара. Посебно сложен посао биће обнова високих звоника цркве св. Ивана Крститеља, чији се најгорњи дио помјерио приликом земљотреса.

Текст: Драгослав НОВАКОВИЋ
Фотографије: Дејан ВУКОВИЋ

ОБНОВА КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ СПОМЕНИКА

РАДОВИ НА МАНАСТИРУ ПОДЛАСТВА

Конзерватори Саша Чиликов и Здравко Гаговић са археологом др Чедомиром Марковићем већ од земљотреса 1979. године раде на обнови манастира Подластва, једног од седам манастирских комплекса који је тешко страдао.

Саша Чиликов замјен је рекао да је овај објекат више пута паљен и пљачкан. Млечани су га први запалили 1452. године послије угушивања устанка у овом крају, који је одвајкада бунтовнички био настројен против поборнивача. Из записа уреза ног у праг цркве види се да је манастир обновљен тек послиje два и по вијека — 1700.

ОБАВИЈЕШТЕНИ СМО...

У организацији „Стари град“ обавијештени смо да је у поступку израда пројекта за ревитализацију и обнову манастирских комплекса Прасквице, Подмацца, Подластва и Режевића, који представљају драгоцену средњевјековну наслеђе, па због тога треба што прије приступити њиховој обнови и заштитити их од пропадања.

Посебан проблем представља обнова манастира Градиште у Буљарици, необично значајног споменика фреско-сликарства. Овај ком-

године. Аустријски окупатори су га рушили или пали 1799., 1869. и 1915. године. Страдао је од Немаца у првом рату Међутим, Подластва је сваки пут обнављана, и то 1812., 1874., 1936. послиje другог светског рата и, сада послиje катастроfalнog земљотреса.

— Прије почетка радова на обнови — прича нам Гаговић — било је потребно обавити више предрадњи. Успјели смо да испод каменог пода цркве Рођење Богородице откријемо мозаик већих димензија, који потиче из касно-античког или рано-хришћанског периода. Тај

плекс налази се на каменој громади која је у земљотресу напукла, па геолошка и микросеизмичка истраживања треба да покажу да ли је због тога могуће санирати три цркве и зграду манастирског конака. Једно од решења је да се сви ови објекти преселе.

Зграда конака манастира Градиште коју су обновили стручњаци Завода за заштиту споменика културе Србије, добро је послужила за похрањивање фресака из порушених цркава.

Н. Д.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕБИВАЊЕ

ДЕСЕТ ЗАПОВИЈЕСТИ

Један од главних разлога досадашњих недовољних успјеха у лијечењу и превенцији рака крије се у томе што и пацијенти и љекари превелику пажњу посвећују симптомима, а премало узроцима болести. А у узроке, не сумњиво, спадају и многе наше лоше навике.

Од мира глава не боли — вели пословица. Нама је, ипак, много лакше да прогутамо таблету против главоболја него да истражујемо зашто нас глава боли. Често, на жалост, и љекаре цијенимо по томе колико нам љеко ва прописују, а избегавамо оне који покушавају да нас одврате од лоших навика које нас, на крају, воде у болест.

Међу лошим навикама посебно су штетне оне које се односе на исхрану. За превенцију и лијечење рака, дакле, најважније је да се из коријена промијене баш те навике.

Промјена навика може бити од велике користи и у случајевима кад се рак већ развио. Има љекара који тврде да је лијечење посебним редом исхране, уз примјену извесних благих медикамената, у многим случајевима сасвимово да излијече болесника и омогући му нормалан живот; другима се та кве тврди чине претјеране, али се потпуно слажу да је посебна дијета корисна и, у сваком случају нешкодљива.

Основу те дијете чини строго вегетаријанска храна без соли и икаквих конзерванса који садрже натријум. Циљ је да се пациентови организам ослободи прекомјерног натријума.

Сљедећих „десет заповјести“ могу здравима послужити као орјентација у превенцији болести, али они који су обольели од рака треба слијепо да их се придржава-

ју. С раком никакви компромиси не излазе на добро. До следње придржавање ових за повијести доношење и тешком болеснику олакшање већ за неколико недеља.

1. Обезбиједи себи довољно свежег ваздуха (без смрзавања).

2. Обезбиједи себи довољно топлоте (нек стопала уви-

јек буду топла).

3. Обезбиједи себи довољно воде (споља и изнутра).

4. Обезбиједи себи довољно сунца.

5. Обезбиједи себи довољно сна (најмање осам часова у постели).

6. Обезбиједи себи довољно кретања (најбоље свакодневна шетња).

7. Обезбиједи себи довољно опуштања (лежање и мirovanje).

8. Постарај се да одстрани више штетних материјала из тијела буде добро (рад црјева, бубрега, плућа, коже).

9. Буди ведар.

10. Нека ти исхрана буде уравнотежена.

УЗ 70-ГОДИШЊИЦУ СМРТИ

СЕНТИМЕНТАЛНИ УСКОКОВИЋ

СТОГЛАВА ХИДРА

Ускоковићу, који је сам био доњак, Београд се указивао као стоглава хидра, где снажни доњаки с пла-

возним ритмом модерног, сложеног велеградског живота. Снажан прилив новог градског становништва, витална струја горшачког елемената, подмлађивала је и освежавала крв старосједелаца.

Доњаки су се или прилагођавали новој средини као снажни досељеничка матица, или венули као бильке, пресађене у страно поднебље. О том бруталном кидању са средином из које се поникло, Скерлић пише:

„Ми у десетој години решавамо највећа морална и социјална питања, да у четрдесетој години постанемо млади старици; ми букутимо и сагоревамо, и нашом душом и нашим нервима искупљујемо душевну, равнотежу нараштаја који ће послије нас доћи. Наш душевни живот је не-нормалан, и наше друштво је у пуној моралној кризи. Без владе над собом, у сталној борби са увијек монћним нагонима који су нам од предака остали, и са тамним аспирацијама које су нам књиге оставиле, ми болујемо прилагођавање једне нове расе модерном животу. Отуда код нас и онај сумрак духовна, и

видијемо да се свако „обезбиједи себи“ односи на природне начине регулације човекових природних потреба.

Ако је слушамо, природа ће нам узвратити добром. За неке нема недоумице: једини начин да живе јесте да се држе онога што природа тражи и даје.

ИЗГУЂВЉЕНО СПОКОЈСТВО

Јунак „Доњака“ Милош Кремић, пјесник и новинар, egoцентричан и самолубив, број је изгубио спокојство које му је даровао родни град. Да би очувао своје достојанство, он напушта новинарски позив, како би стекао мирну каријеру чиновника. Али, као царник, он ће бити далеко од удобности чиновничке канцеларије и достојанства младог бирократа, па ће покушати да своју сујету и своје самолубље потхрани књижевним успјехом.

Кад једна његова драма буде доживјела успјех на сцени и кад се укаже широки видик литературе славе, њега ће покосити интимна драма.

Попут драма и на сцени, где се драгана убија да не би омела узлет и успон свога

града.

ВАЖНИЈИ ДАТУМИ ИЗ ИСТОРИЈЕ СКЈ

ПОДСЈЕТНИК И ПОДСТРЕК

Оснивање Комунистичке партије Југославије (20-23. априла 1919. године) један је од најзначајнијих догађаја у новијој историји наше земље. Слиједе многе прекретнице, драме, највећи ратни вијзор, устанак и револуција, затим Република, самоуправљање, социјалистичка изградња, политика мира и несврстаности. Те године и деценије, одјераване резултатима који се никаквим бројкама не могу исказати — као што су слобода, власт радничке класе, братство и јединство — значе величанствену епопеју.

Незаборавни датуми у историји Комунистичке партије и Савеза комуниста Југославије присуствују у нашој свакодневници, а по свом значају, дometима и историјској вриједности, биће чврсто уткани у сва наша будућа достигнућа, крећања и стремљења. Зато ћемо, почев од овог броја на овој страници, сажетом ријечју и, по могућству, фотографијом, покушати да, у првом реду нашим најмлађим читаоцима, пружимо увид у неке од важнијих датума и догађаја из историје КПЈ — СКЈ. Биће то само избор који треба да по-

ПРВИ КОРАЦИ

Почнимо, дакле, од Конгреса уједињења југословенског револуционарног радничког покрета, одржаног од 20. до 23. априла 1919. године у Београду. На Конгресу, коме су присуствовала 432 делегата, основана је Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста). Усвојена је Подлога уједињења као привремени програм Партије.

Непосредно послије партијског конгреса, 23. априла, одржана конференција на којој је основан Савез комунистичке омладине Југославије (СКОЈ). Одлучено је да СКОЈ буде самосталан и независан, или да дјелује на основу програма и идеја Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста).

Од 10. до 14. јуна 1920.

године у Београду је одржан Први конгрес Савеза комунистичке омладине Југославије који је одобрио Програм СКОЈ-а и донио Статут. Одлучено је да СКОЈ приступи Комунистичкој омладинској интернационали.

Десетак дана касније, од 20. до 25. јуна 1920. у Буковару је одржан Други конгрес Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста). Конгрес, коме су присуствовала 374 делегата, донио је, по реду остalog, одлуку да Партија промијени име у Комунистичка партија Југославије.

Двадесет осмог новембра 1920. године одржани су први парламентарни избори у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца на којима је Комунистичка партија Југославије добила 59 посланичких мјеста и тако постала, по броју мандата у Конституанти, трећа политичка партија у нашој земљи.

Влада Краљевине СХС дозијела је 29-30. децембра 1920. године Обзнату и њом забранила рад КПЈ, СКОЈ-а и револуционарних синдиката.

нестабилни, без одлучности, виталности и предузимљивости својих очева.

У „Дошљацима“ се лако могу открити јаутобиографски елементи. Боравак на јевропском Западу узнемирио је већ болно неуротичну природу пишчеву. Песимист, скло и самоубиличким намјерама са осјећањем промашености личног живота, Ускоковић је по кушио да своју индивидуалну растрзаност превлада антагажовањем у националистичким тежњама и подухватима. Касније, при повлачењу српске војске у првом светском рату, Ускоковић је при времену пораз схватио као потпуни слом својих националистичких идеја које је његовој као противтежу сопственом пессимизму и разочарању.

И док је многе друге српске књижевнике болест и смрт омела на прагу зрелости и пуне стваралачке снаге, Ускоковић је сам изабрао смрт у тренутку када је ње говој даровитости, у авантури избеглешишта и поновног повратка у ослобођену земљу, тек предстојала велика стваралачка одисеја.

Овај роман интелектуалцу Београда на почетку нашег вијека, као калеидоскоп, са снопом свежих и суморних слика, приказује разнобојне противречности појединача и града, и још увијек прошијава из tame прошлости непомућеним зрацима људске патње.

УЧЕЊЕ: САМОСТАЛНО ИЛИ У ДРУШТВУ

Несумњива је потреба дејце да са својим вршњацима сарађују не само у игри и забави него и у стицању знања и изради домаћих задатака.

Неки родитељи ће, међутим, с правом скренути пажњу на то да приједничком учењу пажња дјече одлута, да често доста времена проведу у разговору. У таквом учењу може се догоditи да неко дијете не долази до ријечи. Сигурно је да се најмлађа дјечица морају притримити да уче заједнички.

Користи од групног учења могу бити велике:

● Када дијете учи само, рјешења проблема тражи једносмјерно и притом наилази на тешкоће и губи вријеме без налажења првих рјешења. Двоје и

ли више њих лакше постижу резултате.

● Сваки појединача лакше запажа оно најбоље у раду другог (као и његове погрешке у раду) него што то може да запази у свом раду. Тиме се постепено учи да критички процјењује и резултате свог рада.

● У заједничком раду свако учи да јасније формулише своје знање, постиже сигурност у примјени знања у школи.

● У заједничком учењу се дуже одржава заинтересованост за рад на једном градиву него кад појединача ради сам.

Ипак, постоје случајеви кад се бар једним дјелом мора радити на са-

мо, а од тога ће имати користи и други учесници заједничког учења: кад се ради на избору примјера, кад се сасвим самостално морају обавити неke предрадње.

Корист у заједничком раду имаје млади ако су у томе равноправни сарадници. „Ђутолози“, али, исто тако, и они који доминантно излажу своје знање, не жељећи да чују шта знају други, не ће имати велике користи од заједничког рада.

Важно је да свако у групи може равноправно да изнесе своје знање, своје примјере, свој критички однос према оном што други износе, али, исто тако, и да чује критички став према свом знању, што није увијек ни пријатно ни лако поднијети.

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

УМЈЕТНОСТ НОВОГ ВАВИЛОНСКОГ ЦАРСТВА

ПОСЛИJE ОБАРАЊА АСИРСКОГ ЦАРСТВА, Вавилон је опет постао богат и моћан. Један од најзначајнијих владара новог Вавилонског царства био је Навуходоноср (604-562), који је покорио Асирију, Сирију и Палестину, обновио Вавилон и начинио од њега неосвојиву тврђаву. Али, ово царство није било дуго вијека и већ га је 538. године освојио персијски цар Кир. Касније, град Вавилон ће опет играти важну улогу кад га Александар Велики буде прогласио својом престоницом (331). Његове развалине сачуване су до данас.

На зидовима који окружују главну палату са чувањем су дивне слике животиња, израђене од емајлираних опека. Вавилонци су још много раније облагали зидове бојеним емајлираним опекама, а то су радили и Асирици, али они никад ни су успијевали да добију боју и глазуру као Вавилонци.

Тканине и текиће са укусним шарама Вавилонци су одлично израђивали. Традиција је дуго чувана, па је и Нерон поручио текиће из Вавилоније.

РЕБУСИ ● РЕБУСИ

Персија је висораван с континенталном климом. Индоевропске народе на овом тлу, Међане и Персијанце, ујединио је Камбиз I, а његов син Кир срушio је Вавилонско царство (538). Дарије I ратовао је у Индији, а на западу је његова војска допрла, чак, до Дунава, али је у ратовима с Грцима претрпео пораз на Маратонском пољу (490). Александар Велики је Персију прикључио својој држави и тек је послије пет вјекова (226. послије н. е.) Артаксеркс III, оснивач династије Сасанида, обновио Персијско царство, које су срушили Арабљани у седмом вијеку.

Код народа који није градио храмове ни кипове богова и који је мало пажње посвећивао мртвима, умјетност је имала чисто свјетовни карактер, па су у Персији краљевске палате скоро једини споменици монументалне архитектуре.

Персијанци су од Асирица и Вавилонца прихватили свод и куполу, али су градили од камена, а употребљавали су и дрво. Стуб, који је у персијској архитектури, као и код Египћана, је

дан од главних елемената, витак је и има „седласти“ капител с фигура ма животиња, који подржава дрвену таваницу.

Персијски архитекти су обраћали велику пажњу на савршене пропорције и на хармонично дјеловање цјелине, па се тиме издавају од свих својих претходника и савременика и приближују Грцима.

Недалеко од Пасарџида је Кирова гробница од бијelog мрамора, која је грађена под грчким утицајем.

Најзначајнији споменици персијске архитектуре су у Персеполису, на истоку од Персијског залива. До читавог града палата долазило се двоструким степеништима, исклесаним у блоковима црног мрамора, понекад и седамнаест степеница у једном комаду. Даријева престона дворана била је квадратне основе (72×72 м), а таваницу је носило 100 стубова, високих 12 метара. Од 72 стуба Ксерксове престоне дворане, високих 19,50 м, седам још и данас стоје. Код Персеполиса остали су сачувани олтари на којима је горела света ватра.

И ДАЉЕ У „ЦРВЕНОЈ ЗГРАДИ“

Власници аутомобила из нашег града, ради оправки својих возила одлазе углавном у Котор, Цетиње и друга мјеста. Помоћ траже и од приватних мајстора, регистрованих и оних који раде дивље. Чудно ако се има у виду да у Будви постоји Ауто-мото друштво у чијем саставу је ауто-сервис. Међутим, разлога за то има више: радници овог малог колектива врше оправке у трошном објекту који је руиниран у земљотресу, а обиљеже је, након тога, црвеном бојом, што значи да га треба рушити. У таквом објекту, с дотрајалим машинама (нема правог алата за рад) и с недовољно стручног кадра веће оправке се не могу обављати.

Скоро ће шест година од како је земљотрес уништио

МИТАР МИХАЉЕВИЋ
ШАМПИОН ЗА
1984. ГОДИНУ

Крајем децембра играно је првенство Будве у шаху. Учествовало је 38 играча. Првенство је играно по швајцарском систему у девет кола. Прво место освојио је Митар Михаљевић са 8,5 поена. Тако је њему припала и титула најбољег шахисте у нашој општини у 1984. години. Други је Вељко Митровић са 7,5 поена, колико је освојио и Башко Милићевић, коме је припало треће место.

СИМУЛТАНКА ТАЉА
Поводом дана Армије, а под покровитељством ХТО „Монтенегротурист“, бивши свјетски шампион, велемајstor Михаил Таљ одиграо је симултанку с најбољим шахистима из наше општине. Од 28 партита Таљ је побиједио 26. Изгубио је у шпанској партији у 32 потезу од Драгана Ђосовића. Против Таља успио је да ремизира Душан Ченић.

С. П.

овај објекат, а ништа се није промијелило да се услови за рад поправе. Било је обећања од стране надлежних да ће се одобрити нова локација за ауто-сервис, да ће се Ауто-мото друштву помоћи у затварању конструкције финансирања за подизање новог објекта. Међутим, за сада је све остало на — томе. — Најтеже је у туристичкој сезони — кажу у Ауто-мото друштву. Становништво Будве се тада увећа за десетак пута. Добар број туриста долази својим аутомобилима. Нарочито нас посјећују моторизовани туристи који одмарaju у камповима на будванској ривијери. Срамота нас је од тих људи којима не можемо пружити одговорајућу услугу. Стога је ред да нам надлежни појмогнут, како бисмо створили кутак са условима за рад. Јер, дилеме нема — и пружање услуга моторизованим туристима спада у туристичку понуду. Дакле, потребни су нам стварна подршка и помоћ.

С. Г.

ДОГАЂА СЕ...

СИЛЕЦИЈЕ

Крајем године коју смо испратили под кровом Скупштине општине догодио се не мио случај: грађевинско-урбанистички инспектор Радојка Мијановић, добила је од Вељка Маровића шамар у својој канцеларији. Наравно, послиje препирке око посласа. Спорна је била дивља подигнута кућа нашег суграђанина.

Није ово први случај да се насрће на раднике органа управе Скупштине општине Будва. Сјетимо се, чије било тако давно, када је, тако ће уредити своје канцеларије, у радно вријеме, бивши одговорни урбаниста Петар Петровић добио батине, такође од стране која чије била за довољна његовим рјешењима и предлогима.

Немио инцидент забиљежен ли смо и током лета прошле године. Обављајући редовнију дужност у Буљарици физички је нападнут инспектор Службе друштвених прихода. Домаћин којем је „прекијело“ јер је контрола издавања лежаја била стална и паданта, напросто је покајирао инспектора!

Поставља се питање: зашто грађани олако потежу песнице на људе који су дужни да спроводе закон? Овом приликом нећемо улазити у то како они то раде, да ли има пропуста и „гледања кроз прсте“ у њиховом послу или не. Желимо само рећи да нико нема право да се овако понаша према љу-

дима на радном мјесту, макар какав спор био у питању. Јер, зна се ред: уколико је странка незадовољна поступком, рјешењем или каквим другим чином инспектора, односно радника у органима управе, организацијама удруженог рада или установи, постоје начини да се правда задовољи. Могуће је жалити се претпостављеном, радној и партијској организацији. Колико, ту је и редовни суд, где се, такође може истраживати правда. Сасвим је извесно: најгори је закон пешнице. А, управо, он код нас поприма право грађани-

ства! Можда су томе криве и благе казне надлежних организација (суда у првом реду) за оне који пешницама траже правду. Можда смо криви што се на партијским састанцима и другим скуповима не осуђују овакви настрјаји на службена лица. Што се, једноставно, такве особе не игноришу од стране околине. Уједно тога, имамо случајеве да им се из пријаја аплаудира! Чине то кукавице које не смију изаћи из сјенке, који су навикли на то да ради незаконито и да се — скривају.

Г. С.

НЕБРИГА ИЛИ?

Изградњом „Словенске плаže“ Будва је уз море добила јединствено шеталиште које се пружа од Старог града до хотелског комплекса у Бечићима. Један од најљепших дјелова те стазе је онај од хотела „Парк“ до Бечића. Бетонска стаза изнад мора је лијепо уређена, ту су клупе за одмор, а на самом крају шеталишта је тунел који „води“ шетаче у Бечиће.

Шеталиште је љети начињано онима који воле шетњу у природи, али и кад ту ристи оду оно није пусто. Мјештани користе сваки лјепи дан — а јесенас их је било заиста доста — да би проштали обалом. Међутим, већ подуже то им је онемо-

гућено. На стазу, близу тунела од првих јесењих киша обрушиле су се стијене и велике количине земље с магистралног пута који пролази изнад стазе. Ради се, заиста, о великом одропу који је сасвим затворио пут. У комуналном предузезеју сматрају да то не спада у њихову надлежност. Наши омладинци који су се много пута доказали на сличним акцијама не би одбили да у вријеме викенда засукају руке. Они не би гледали на надлежност и стаза би се оснободила за шетњу. Требало је само да неко организује ту акцију.

С. Г.

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

НУШИЋЕВ ПРЕДЛОГ

Један од богатијих људи из београдске чаршије питао је Нушића за савjet:

— А коме бисте ми ви предложили, господине Нушићу, да оставим своје богато наслеђство?

— Ако желите да вас наследници искрено ожале — посавјетова га Нушић — трудите се да за живота потрошите сву имовину, јер ћете им, иначе, својом смрћу причинити само радост.

САВЈЕТ

Александар Дима-отац имао је слугу који је био са села. Једног дана он сав срећан саопшти Димији да је наслиједио велико имање.

— Па шта мислиши да радиш с толиким новцем? — упита га Дима.

— Да вам искрено кажем, господине, желио бих да постанем велики господин, да се крећем у високом друштву и да живим као ви. Шта треба да урадим да бих то постигао?

— Ја на твом мјесту не бих то никад желио. Али, ако баш хоћеш да то постанеш, уради овако: купи фрак и бијеле рукавице, држи уста увијек затворена да људи не виде да си глуп и подигни главу и нос што више можеш... Ето, то ти је доста да би постао то што жеши.

СНАШАО СЕ

Њемачки истраживач Африке Густав Нахтигаль и његова два друга залу-

тали у цунги и остали без хране. Тада Нахтигаль крену да тражи дивљач. Није далеко одмакао, кад набаса на два лава. Он опали двоцијевком, али промаши. Није имао времена да поново пуни пушку, већ је појурио настраг, а лавови у стопу за њим. Кад је дотрача до шатора, лавови су га већ стигли.

Не видећи другог излаза, Нахтигаль нагло скочи у страну и лавови упадоше у шатор кроз један прозор. Нахтигаль нагло затвори врата на шатору и донекну својим пратиоцима:

— Ево вам два лава, броји их одерите, док ја одем и потражим још неку дивљач.

НЕ ПИШЕ МУ СЕ ДОБРО

На једном положају у Нормандију очекује додазак генерала Ајзенхауера. Нервозан, један подофицир непрекидно истрчава из штаба батаљона и запиткује стражара:

— Још га нема?

— Нема.

Најзад се Ајзенхауер појави. Стражар га прописно поздрави, а затим му у повјерењу рече:

— Не пише вам се добро, генерале... Мој командир већ трећи пут пита за вас.

НИЈЕ НОРМАЛАН

Дјевојка с необично развијеним грудима дошла је љекару и пожалила се:

— Кад спавам, докторе, осјећам као да имам камен на грудима. То није нормално, зар не?

— Наравно да није... У вашем случају требало би да осјећате као да имајете два камена.

БИЛО ИХ јЕ ДЕСЕТ

Муж се враћа с послом љут.

— Јесте ли данас много радили? — пита га жења.

— Још питаш, Шеф ми је дао послу за четворицу.

— Трезутак доцније додаје као за себе:

— Сва срећа што нас је било десет!

СУЈЕТАН

У друштву академика повела се ријеч о једном њиховом колеги, иначе славном писцу, чија је таштина била већ пословничка:

— Да, да — рече један од „бесмртника“. — Он је толико сујетан да о сваком свом рођендану упућује телеграфске честитке својој мајци.

ДА УБРЗА СТВАР

Болесни милионер каже свом љекару:

— Драги пријатељу, одлучио сам да вам убудуће плаћам посјете, али вићете послије моје смрти добити велику суму. То је већ унијето у мој тестамент.

— Врло добро! Само, ми ли бих вас, дајте ми тај рецепт који сам вам управо преписао, треба да извршим у њему једну малу преправку...

ЗАПАЖЕН РАД ИЗВИЂАЧА

Извиђачки одред „Нико Анђус“, који окупља пионире и средњошколце из наше општине, учествовао је на првом Збору извиђача Боке који је одржан у Баошићима. Њего ви чланови посебно су били активни у припремама за прославу четрдесетогодишњице ослобођења наше општине.

Младе извиђаче успјешно води наставник Одреда Ненад Божковић. Сваког уторка и петка извиђачи се састају, разговарају о својим задацима и анализирају успјех у школи сваког члана Одреда. Онима који слабије уче помажу бољи ћаци.

Потешкоће у раду причињава то што извиђачи још немају свој кутак, већ су приморани да чекају на слободну учионицу у згради Основне школе. Кубре и са униформама. Највећу помоћ приликом излета и маршева пружа им Одјељење територијалне одбране које им уступа вреће за спавање и други прибор.

Извиђачи из Будве се припремају за други Збор извиђача Боке који ће се идуће године одржати у Будви.

Г.

БАЗА ЗА АУТОБУСЕ

У близини плаже Јаз у Мрчевом пољу завршена је изградња базе за сервисирање и смјештај аутобуса Монте негро експреса. Поред осам канала и уређаја за сервисирање аутобуса у њој је опремљена аутоматска перионица и комора за фарбање возила. Постављена је и бензинска пумпа и до базе су дозволени води и струја, и у њој ће се од пролећа услуге пружати и трећим лицима.

Изградња овог објекта коштала је ше здесет милиона динара, а у Монте негро експресу истичу да су њеним завршњем ријешили не обично важан проблем одржавања сопственог аутопарка.

Д. Н.